

ΑΣΗΜΙΝΑ ΓΕΡΑΜΑΝΗ

Δασκάλα - Φιλόλογος

Με απλό και ευχάριστο τρόπο

Ορθογραφία *μαθαίνω*

Με 180 ασκήσεις
και μαθήματα ορθογραφίας
Για τις πρώτες τάξεις του Δημοτικού

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΑΓΚΥΡΑ

Εικόνα εξωφύλλου: Άκης Μελάχρης
Εικονογράφηση: Άκης Μελάχρης - Λιάνα Δενεζάκη
Τυπογραφική διόρθωση: Νέστορας Χούνος
Σελιδοποίηση - Μακέτα εξωφύλλου: Ευθύμης Δημουλάς

© 2016 ΑΣΗΜΙΝΑ ΓΕΡΑΜΑΝΗ &
ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΑΓΚΥΡΑ» Δ. Α. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Α.Β.Ε.Ε.
Λ. Κατσώνη 271 & Γ. Παπανδρέου, Άγιοι Ανάργυροι, Τ.Κ. 135 62
Τηλ.: 210 2693800-4, Fax: 210 2693806
Κεντρικό κατάστημα: ΑΓΚΥΡΑ-ΠΟΛΥΧΩΡΟΣ, Σόλωνος 124 - Αθήνα, Τ.Κ. 106 81
Τηλ.: 210 3837667, Fax: 210 3837066
e-mail: info@e-agyra.gr • www.e-agyra.gr

ISBN: 978-960-547-316-7

Χώρα προέλευσης: Ελλάδα

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή μέρους ή όλης της έκδοσης, η μεταφορά σε οποιοδήποτε ηλεκτρονικό αποθηκευτικό σύστημα ή αναμετάδοση με οιασδήποτε μορφής ηλεκτρονικά, μηχανικά, φωτοτυπικά ή άλλα μέσα, χωρίς την προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη. Ν. 2121/1993, καθώς και κανόνες του Διεθνούς Δικαίου που ισχύουν και στην Ελλάδα.

Πρόλογος

Το παρόν βιβλίο απευθύνεται σε μαθητές των πρώτων τάξεων του Δημοτικού σχολείου, που έχουν ήδη κατακτήσει τον βασικό μηχανισμό γραφής και ανάγνωσης, για να τους βοηθήσει στην εμπέδωση βασικών διδακτικών στόχων της ορθογραφίας. Συγχρόνως μπορεί να αποτελέσει ένα διδακτικό εργαλείο για τον δάσκαλο, χρήσιμο στη διδασκαλία της ορθογραφίας.

Περιλαμβάνει ορθογραφικές ασκήσεις και παιγνιώδεις δραστηριότητες για την εξάσκηση των παιδιών στην καταληκτική και θεματική ορθογραφία, μικρά και ευχάριστα κείμενα που προσφέρονται για ορθογραφική άσκηση με **αυτοδιόρθωση** των λαθών και συνοδεύονται από **πίνακα αυτοαξιολόγησης**, καθώς και **ένθετο** με τα κείμενα των μαθημάτων της ορθογραφίας.

Η ενότητα με τίτλο «**Ποια είναι η σωστή γραφή;**» περιλαμβάνει περιπτώσεις καταληκτικής ορθογραφίας που προκαλούν συχνά σύγχυση στους μικρούς μαθητές και γίνονται αιτία ορθογραφικών λαθών.

Η ενότητα με τίτλο «**Ας διορθώσουμε ορθογραφικά λάθη σε κείμενα**» περιλαμβάνει κείμενα που περιέχουν ορθογραφικά λάθη τα οποία ο μαθητής καλείται να διορθώσει.

Η ενότητα με τίτλο «**Ας γράψουμε ορθογραφία**» περιέχει 20 μαθήματα ορθογραφίας, καθένα από τα οποία στοχεύει στην κατάκτηση συγκεκριμένων ορθογραφικών στόχων. Ο μαθητής αρχικά διαβάζει και αντιγράφει το κείμενο στον σχετικό χώρο που υπάρχει σε κάθε μάθημα. Κατόπιν καταγράφει λέξεις του κειμένου που πιθανόν τον δυσκολεύουν όσον αφορά την ορθογραφία τους. Αυτό είναι το στάδιο της προετοιμασίας της ορθογραφίας και γίνεται από τον ίδιο τον μαθητή. Σε δεύτερο στάδιο ο μαθητής γράφει την ορθογραφία ενώ κάποιος άλλος του υπαγορεύει το κείμενο. Τα κείμενα της ορθογραφίας υπάρχουν σε

ένθετο, ώστε ο γονέας, αφού τα αποσπάσει, να τα διατηρήσει για το στάδιο της υπαγόρευσης της ορθογραφίας. Όταν το παιδί γράψει την ορθογραφία, ελέγχει το κείμενο που έγραψε αντιπαραβάλλοντάς το με το αρχικό κείμενο του βιβλίου του και διορθώνει τα λάθη που τυχόν έκανε. Η διαδικασία ολοκληρώνεται με το στάδιο της αυτοαξιολόγησης στον ειδικά διαμορφωμένο πίνακα στο τέλος κάθε μαθήματος.

Η ενότητα με τίτλο «**Ποιο γράμμα λείπει;**» περιέχει ασκήσεις για ορθογραφική εξάσκηση σε θεματική και καταληκτική ορθογραφία και η ενότητα με τίτλο «**Λέξεις με... οικογένεια**» περιέχει παιγνιώδεις ασκήσεις για την ανακάλυψη της συγγένειας λέξεων που ανήκουν στην ίδια οικογένεια και επομένως έχουν κοινή θεματική ορθογραφία.

Το βιβλίο γράφτηκε για όλους τους μικρούς μαθητές του Δημοτικού σχολείου και συμπληρώνει με ιδανικό τρόπο το περιεχόμενο του βιβλίου «**Με απλό και ευχάριστο τρόπο μαθαίνω Γραμματική**» των εκδόσεων Άγκυρα. Προσδοκία μας είναι ότι θα καλλιεργήσει την ικανότητα των μαθητών να γράφουν ορθογραφημένα κείμενα και ότι θα τους εξοικειώσει με το σημαντικό στάδιο του ελέγχου του γραπτού και της αυτοδιόρθωσης των λαθών.

Η συγγραφέας

Ποια είναι η σωστή γραφή;

Γράφουμε «ΤΟΝ» ή «ΤΩΝ»;

1. Συμπλήρωσε τα κενά με «ΤΟΝ» ή «ΤΩΝ» και διάβασε!

Αγαπάω ____ χειμώνα. Μου αρέσει, όταν βρέχει, να ακούω ____ ήχο ____ σταγόνων της βροχής που χτυπούν πάνω στο τζάμι, να βλέπω τα σπουργιτάκια να φτερουγίζουν και να κρύβονται στα κλαδιά ____ θάμνων, να ακούω ____ ήχο από τα φύλλα ____ δέντρων που τα κουνάει ο άνεμος και τα ρίχνει στη γη.

2. Γράψε πριν από κάθε ουσιαστικό «ΤΟΝ» ή «ΤΩΝ», ανάλογα με το τι ταιριάζει κάθε φορά.

____ δάσκαλο

____ μαθητή

____ ταχυδρόμων

____ μαθητών

____ χωρών

____ ταχυδρόμο

____ Έλληνα

____ βιβλίων

____ γιατρό

____ Ελλήνων

____ παιδιών

____ ημερών

Γράφουμε **ΤΟΝ** στην αιτιατική ενικού των αρσενικών: π.χ. **ΤΟΝ ΠΕΤΕΙΝΟ** → για έναν, αιτιατική ενικού. Γράφουμε **ΤΩΝ** στη γενική πληθυντικού των αρσενικών: π.χ. **ΤΩΝ ΠΕΤΕΙΝΩΝ** → για πολλούς, γενική πληθυντικού.

Γράφουμε «της» ή «τις»;

1. Η Άννα γράφει στο ημερολόγιό της αλλά δυσκολεύεται να αποφασίσει αν θα γράψει «της» ή «τις». Βοήθησέ την να συμπληρώσει τα κενά γράφοντας «της» ή «τις»!

Αγαπητό μου ημερολόγιο,

Σήμερα θα πάω στα γενέθλια ____ Ευτυχίας που θα γίνουν στο σπίτι της. Όπως καταλαβαίνεις, ανυπομονώ να πάω στα γενέθλια ____ καλύτερης φίλης μου! Όλες ____ προηγούμενες ημέρες συζητούσα με την Ευτυχία ____ προετοιμασίες για αυτή την ημέρα! Ζωγραφίσαμε και γράψαμε μαζί ____ προσκλήσεις για τους συμμαθητές και για ____ συμμαθήτριάς μας, γράψαμε τον κατάλογο με τα απαραίτητα ψώνια και στολίσαμε με χρωματιστά μπαλόνια ____ σκάλες του σπιτιού ____ Ευτυχίας!

Αγαπητό μου ημερολόγιο, σε αφήνω τώρα! Αύριο θα σου γράψω ____ εντυπώσεις μου από τα γενέθλια!

2. Γράψε πριν από κάθε ουσιαστικό «της» ή «τις», ανάλογα με το τι ταιριάζει κάθε φορά.

____ μητέρας

____ ημέρες

____ Άννας

____ εκδρομής

____ χελώνας

____ χελώνες

____ ερωτήσεις

____ φίλες

____ φωλιές

Γράφουμε **της** στη γενική ενικού των θηλυκών: π.χ. *της* θάλασσας → για μία, γενική ενικού. Γράφουμε **τις** στην αιτιατική πληθυντικού των θηλυκών: π.χ. *τις* θάλασσες → για πολλές, αιτιατική πληθυντικού.

Γράφουμε «-ι» ή «-ει»;

1. Συμπλήρωσε «-ει» ή «-ι» και διάβασε. Βάλε τόνο όπου χρειάζεται!

Το σκυλάκ___ θέλ___ να παίξ___ με το τόπ___ του Δημήτρη. Τρέχ___, χοροπηδά___ και κουνά___ την ουρά του. Ο Δημήτρης καταλαβαίν___ ότι το σκυλάκ___ του έχ___ ανάγκη από συντροφιά και παιχνιδ___.
Αφήν___ για λίγο το μολύβ___ πάνω στο χαρτ___ που γράφ___ την ορθογραφία του. Πετά___ το τόπ___ στο σκυλάκ___ του. Τι χαρές και τι φωνές ακολουθούν δε λέγεται.

– Δημήτρη, μην παίζεις με το τόπ___ μέσα στο σπίτ___, θα κάν___ς καμιά ζημιά! συμβουλεύ___ η μητέρα του.

2. Κύκλωσε τη λέξη που ταιριάζει και γράψε τη για να συμπληρώσεις σωστά την πρόταση!

- Στο δωμάτιό μου έχω ένα μεγάλο, πολύχρωμο _____.
A. μπαλώνει   B. μπαλόνι
- Κάνει κρύο και το χιόνι τα χεράκια μου _____.
A. παγόνι   B. παγώνει
- Ο Νίκος _____ και κρύβεται κάτω από το τραπέζι!
A. παίζει   B. παίζι

Γράφουμε -ι στο τέλος των ουδετέρων στον ενικό αριθμό: π.χ. το παιδί. Γράφουμε -ει στο τέλος των ρημάτων στο τρίτο πρόσωπο: π.χ. αυτός γράφει, αυτή γελάει, αυτό τρέχει.

Γράφουμε «-η» ή «-οι»;

1. Βοήθησε την Άννα να γράψει σωστά το κείμενό της! Συμπλήρωσε με «-οι» ή «-η». Βάλε τόνο όπου χρειάζεται!

Οι φίλ___ μας είναι πολύ σημαντικά και αγαπημένα μας πρόσωπα. Όλοι οι άνθρωπ___ έχουν φίλους αλλά κάποιοι από αυτούς είναι οι καλύτερ___ και οι πιο αγαπημέν___ τους φίλ___ . Η δική μου καλύτερ___ φίλη είναι συμμαθήτριά μου, η Ευτυχία. Η δασκάλα μας μας έβαλε να καθίσουμε μαζί στο θρανίο την πρώτ___ μέρα που άνοιξαν τα σχολεία.

Η Ευτυχία είναι λεπτ___ και μικρόσωμ___, έχει καστανά μαλλιά και καστανά μάτια. Είναι χαρούμεν___ και ευγενικ___ με όλα τα παιδιά. Είναι επίσης πολύ εργατικ___ και πρόθυμ___ μαθήτριά. Όλ___ οι συμμαθητές και οι συμμαθήτριάς μας θέλουν να παίζουν μαζί της και να την έχουν φίλ___.

Είμαι πολύ τυχερ___ που έχω φίλ___ μου την Ευτυχία!

2. Συμπλήρωσε τις καταλήξεις γράφοντας «-η» ή «-οι», ανάλογα με το τι ταιριάζει κάθε φορά. Βάλε τόνο όπου χρειάζεται!

η αγαπημέν___ φίλ___	η άσπρ___ γάτα	οι καλ___ φίλ___
οι πράσιν___ παπαγάλ___	οι άσπρ___ γάτ___	οι ευγενικ___ άνθρωπ___
η δυνατ___ βροχ___	η καθαρ___ πόλ___	οι πέτριν___ τοίχ___

Γράφουμε -η στο τέλος των θηλυκών ουσιαστικών και επιθέτων που λήγουν σε -η, στον ενικό αριθμό: π.χ. η φωνή, η φίλη, η εργατική. Γράφουμε -οι στο τέλος των αρσενικών ουσιαστικών και επιθέτων σε -ος, στον πληθυντικό αριθμό: π.χ. οι καλοί φίλοι, οι άνθρωποι.

Γράφουμε «-ο» ή «-ω»;

1. Συμπλήρωσε με «-ο» ή «-ω» και διάβασε! Βάλε τόνο όπου χρειάζεται!

– Δημήτρη, πώς φτιάχνεις αυτά τα ωραία διακοσμητικά αυγά; Θέλω να φτιάξω ένα για να το κάνω δώρ___ στην κυρία Χαρά!

– Είναι πολύ εύκολ___! Θα σου π___:

Παίρν___ ένα αυγ___ και το πλέν___. Ύστερα το βάζ___ μέσα σε ένα κατσαρολάκι που το έχ___ σχεδόν γεμίσει με νερ___ και το αφήν___ στο μάτι της κουζίνας μέχρι να βράσει. Ύστερα με ένα κουτάλι βγάζ___ προσεκτικά το αυγό από το βραστ___ νερ___ και το αφήν___ να κρυώσει. Προσέχ___ βέβαια να μην κάψ___ τα χέρια μου. Ποτέ δεν βάζ___ τα δάκτυλά μου μέσα στο βραστ___ νερό για να πιάσ___ το αυγ___!

Στερεών___ το βρασμέν___ αυγ___ μου σε μια αυγοθήκη και με το πινέλ___ μου σχεδιάζ___ στην επιφάνειά του τα σχέδια που θέλ___. Ύστερα γεμίζ___ τα σχέδιά μου βάφοντάς τα με τα χρώματα που θέλ___. Περιμέν___ να στεγνώσει και είναι έτοιμ___!

– Θέλεις να με βοηθήσεις να το φτιάξουμε μαζί; Φοβάμαι μην το σπάσ___!

– Έλα λοιπόν, ξεκινάμε!

Γράφουμε -ο στο τέλος των ουδέτερων ουσιαστικών και επιθέτων που λήγουν σε -ο στον ενικό αριθμό: π.χ. το αυγό, το βραστό αυγό. Γράφουμε -ω στο τέλος των ρημάτων που λήγουν σε -ω στο πρώτο πρόσωπο: π.χ. εγώ ζωγραφίζω, εγώ βάφω.

Γράφουμε «-ΕΙ» ή «-ΟΙ»;

1. Συμπλήρωσε με «-ΕΙ» ή «-ΟΙ» και διάβασε το κείμενο της Άννας. Βάλε τόνο όπου χρειάζεται!

Τώρα την άνοιξη που οι κάμπ___ και οι κήπ___ είναι ανθισμέν___ και πολύχρωμ___, μου αρέσ___ να κάθομαι και να παρατηρώ την όμορφη φύση. Μια πεταλούδα φτερουγίζ___ και πετά___ χαρούμενη γύρω από τα ανθισμένα δέντρα, μια μέλισσα στριφογυρίζ___ και βουίζ___ γύρω από τη γλυκιά γύρη. Οι βάτραχ___ αρχίζουν κι αυτοί το ρυθμικό τραγούδι τους και δειλά δειλά οι γρύλ___ ξεκινούν τη δική τους μονότονη μουσική! Ένας βάτραχος χοροπηδά___ και με το τραγούδι του φωνάζ___ τους φίλους του:

«Κουάξ κουάξ, ελάτε,
καλοί κι αγαπημέν___ φίλ___,
μ' έναν χαρούμενο σκοπό,
ν' αρχίσουμε όλ___ τον χορό!»

Γράφουμε -οι στο τέλος των αρσενικών ουσιαστικών και επιθέτων που λήγουν σε -οι στον πληθυντικό αριθμό: π.χ. οι βάτραχοι, οι καλοί φίλοι. Γράφουμε -ει στο τέλος των ρημάτων που λήγουν σε -ω, όταν βρίσκονται στο τρίτο πρόσωπο: π.χ. αυτός τραγουδάει.

